

Η ΥΦΑΛΟΚΡΗΠΙΔΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΤΟ ΙΣΧΥΟΝ ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ
ΟΙ ΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΑΒΕΛΤΗΡΙΑ ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΝ

Του Αντιστρατήγου ΕΛ.ΑΣ ε.α ΠΑΥΛΟΥ ΜΥΡΟΓΙΑΝΝΗ
Πρώην Διευθυντού Ασφαλείας, Αντιτρομοκρατίας,
Αντικατασκοπείας Της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών

Η πατρίδα μας, η Ελλάδα των νησιών, αποτελεί την συμπλήρωση της φυσικής εδαφικής εκτάσεως της χερσαίας χώρας μας, της οποίας η γεωγραφική συνοχή ασκεί καθοριστική επίδραση στο σύνολο του Ελλαδικού χώρου, η δε αναγνωρισιμότητά της και ο επηρεασμός σε εθνική κλίμακα είναι απόλυτα καθοριστική και θεμελιακή.

Από τις μέχρις σήμερα, μελέτες της υφαλοκρηπίδος του Αιγαίου Πελάγους και των Νησιωτικών Συμπλεγμάτων, καταδεικνύεται καθαρά ότι τα νησιά μας αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της Ηπειρωτικής Χώρας. Η συνολική έκταση του Αιγαίου Πελάγους ανέρχεται σε 250.000 περίπου τετραγωνικά χλμ σχηματίζοντας έτσι την λεκάνη του Αιγαίου Πελάγους, ήτις απλώνεται από τον κόλπο της Αλεξανδρουπόλεως, μέχρις των Ελληνικών Χωρικών εδάτων νοτίως της Νήσου Ρόδου, Κρήτης κ.λ.π.

Στην λεκάνη αυτή περιλαμβάνονται νησιά, νησίδες και βραχονησίδες, ήτοι τα 3.000 περίπου νησιά, νησίδες και βραχονησίδες του Αρχιπελάγους του Αιγαίου , με εξαίρεση μόνον τις νήσους Ίμβρο και Τένεδο και μερικές βραχονησίδες οι οποίες ευρίσκονται σε απόσταση μικρότερη των τριών (3) χιλιομέτρων από τις Τούρκικες παραλίες (Ασιατικές).

Τα εν λόγω νησιά αποδόθηκαν στην Ελληνική κυριαρχία σε διάφορα χρονικά διαστήματα και με διάφορες Διεθνείς συνθήκες ή γραπτά κείμενα συνθηκών , τα οποία καθορίζουν το καθεστώς των νησιών του Αιγαίου Πελάγους και την οριοθετική γραμμή των θαλασσίων συνόρων μεταξύ της Ελλάδος και της Τουρκίας, κατά τρόπον απόλυτο και έτσι οριοθετείται η εδαφική συνέχεια της Ηπειρωτικής και Νησιωτικής Ελλάδος.

Το Διεθνές Νομικό Καθεστώς, που σήμερα διέπει το καθεστώς του Αιγαίου είναι η συνθήκη της Λωζάνης του 1923, αλλά οι επανειλημμένες συνεχόμενες υπαναχωρήσεις της Τουρκίας σε ρητές και αμοιβαίες δεσμεύσεις και οι συνεχείς κατά τρόπον προκλητικό και απαράδεκτο, παραβιάσεις του Ελληνικού Εναερίου Χώρου μας και των Ελληνικών Χωρικών εδάτων, με τις αδιάκοπες σχεδόν καθημερινές παραβιάσεις της προαναφερόμενης συνθήκης και της εκ συμβάσεως της Γενεύης περί Υφαλοκρηπίδος υποχρεώσεις της, καταστρατηγείται βάνουσα το Status των σχέσεων καλής γειτονίας. Αβίαστα λοιπόν βγαίνει το συμπέρασμα από ένα καλόπιστο μελετητή των προαναφερομένων, ότι οι Ελληνικές Νομικές θέσεις είναι απόλυτα τεκμηριωμένες, ενώ το παρανοϊκό και απόλυτα ατεκμηρίωτο στις παράλογες και μη νόμιμες απαιτήσεις καταλογίζεται στην πλευρά της Άγκυρας.

Η από το έτος 1982 υπογραφείσα Σύμβαση, για το Δίκαιο της Θαλάσσης θεμελιώνει και δίδει το δικαίωμα επεκτάσεως των θαλασσίων ζωνών από τα παράκτια κράτη εις βάρος της ανοικτής θάλασσας, ως αντιστάθμισμα δημιουργίας διεθνών βυθών θαλάσσης. Οι κυριότερες ρυθμίσεις της Νέας Συμβάσεως, για το δίκαιο της θαλάσσης είναι ευνοϊκότερες για την χώρα μας, αφού της παρέχει και θεμελιώνει το δικαίωμα της Αιγιαλίτιδος ζώνης, μέχρις 12 ναυτικών μιλίων, συνορεύουσας ζώνης μέχρις 24 ναυτικών μιλίων, αποκλειστικής Οικονομικής ζώνης μέχρις διακοσίων 200 ναυτικών μιλίων και την αναγνώριση στα νησιά μας πλήρων δικαιωμάτων υφαλοκρηπίδος (πλην των βραχονησίδων).

Χωρίς καμία απολύτως αμφισβήτηση, ο κανόνας των δώδεκα (12) ναυτικών μιλίων, για την επέκταση της Αιγιαλίτιδος ζώνης, που ομόφωνα υιοθετήθηκε από την προαναφερόμενη Σύμβαση, αποτελεί πλέον ξεκάθαρο CONSENSUS και υιοθετεί το κυριαρχικό δικαίωμα κάθε κράτους, μονομερώς να επεκτείνει την Αιγιαλίτιδα ζώνη του σε δώδεκα (12) ναυτικά μίλια, γεγονός αναμφισβήτητο που επιλύει αυτομάτως την οριοθέτηση της Υφαλοκρηπίδος του Αιγαίου και την εναρμόνιση του ζητήματος της Αεροπλοΐας.

Οι συνεχείς και προκλητικές εκ μέρους της Τουρκίας παραβάσεις του Εναερίου Χώρου μας, ο οποίος είναι Ελληνικός από αρχαιοτάτων χρόνων,

δύναται να θεωρηθεί ως πράξις CASUS BELLI γιατί αποτελούν ωμή παραβίαση των Διεθνών Κανόνων Δικαίου και απαγορεύονται από τον εν αδρανεία σήμερα, κατά την αποψη μου, χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Στο σημείο αυτό, πρέπει να τονισθεί, ότι ο Εθνικός Εναέριος Χώρος της πατρίδος μας, είναι τα δέκα (10) ναυτικά μίλια και ουδέποτε είχε αμφισβητηθεί μέχρι το έτος 1975, ότε το πρώτον ετέθη θέμα από την Τουρκία.

Το ζήτημα της υφαλοκρηπίδος της Αιγιαλίτιδος ζώνης είναι αποκλειστικά θέμα οριοθετήσεως αυτής.

Τούρκικες διεκδικήσεις στην Υφαλοκρηπίδα του Αιγαίου

Την 1^η Νοεμβρίου του 1973, η Τουρκία πρόβαλε για πρώτη φορά διεκδικήσεις πάνω σε τμήμα της ελληνικής υφαλοκρηπίδος, μέχρι περίπου το μέσον του Αιγαίου, υποστηρίζοντας, σε αντίθεση με την Σύμβαση της Γενεύης του 1958, ότι τα νησιά δεν έχουν υφαλοκρηπίδα. Η Διακήρυξη έγινε με δημοσίευση στην εφημερίδα της τουρκικής Κυβερνήσεως ενός χάρτη του Αιγαίου που διχοτομούσε την ελληνική υφαλοκρηπίδα κατά μήκος του 25^{ου} μεσημβρινού περίπου . Τα όρια της προσδιορίζονται από μια τεθλασμένη γραμμή που ξεκινά από τις εκβολές του Έβρου, περνά από την Σαμοθράκη , την Λήμνο, ΝΔ του Αγ. Ευστρατίου, δυτικά της Ικαρίας όπου παίρνει ΝΑ κατεύθυνση . Αυτός ο χάρτης με τα επ' αυτού σημειούμενα έσχατα όρια των τουρκικών διεκδικήσεων είχε υποβληθεί στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης και στην βάση αυτού έγιναν οι συνομιλίες Καραμανλή- Ετσεβίτ το 1976 όταν κατέληξαν στην υπογραφή του Πρωτοκόλλου της Βέρνης. Για αυτά τα όρια των τουρκικών διεκδικήσεων ουδέποτε τέθηκε, μέχρι το 1987, θέμα τροποποίησώς τους από οποιαδήποτε πλευρά ή οποιαδήποτε μεταβολή τους. Και ο λόγος είναι η μη επίκληση του Πρωτοκόλλου της Βέρνης, που χαρακτηρίζει την δέσμευση της τότε Κυβερνήσεως για «ΜΗ έρευνες» σε ολόκληρο το Αιγαίο.

Ταυτόχρονα, με την προαναφερθείσα ίδια Εφημερίδα της τουρκικής Κυβερνήσεως, εκχωρήθηκε το δικαίωμα εκμεταλλεύσεως των

υδρογονανθράκων στο διεκδικούμενο τμήμα της υφαλοκρηπίδος του Αιγαίου στην τουρκική Εταιρία Πετρελαίων. Ενώ πολύ αργότερα, μόλις η Ελλάδα επικύρωσε με τον ν. 2321/23-6-1995 την διεθνή Σύμβαση για το Δίκαιο της Θαλάσσης του 1982, η Τουρκία με απόφαση της τουρκικής Εθνοσυνελεύσεως , στις 8/6/1995, έθεσε θέμα και αιγιαλίτιδος ζώνης, απειλώντας την Ελλάδα με Casus Belli εάν επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα από τα 6 στα 12 ναυτικά μίλια, δυνατότητα και δικαίωμα της Ελλάδος που της παρείχεται από το νέο Διεθνές Δίκαιο της Θαλάσσης . Ως προς το σημείο αυτό αξίζει, ακόμα να σημειωθεί ότι η Τουρκία έχει επεκτείνει τα δικά της χωρικά ύδατα στον Εύξεινο Πόντο και την Μεσόγειο στα 12 ν.μ. με την υπ' αριθμ. 8/4672 απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου από το 1964.

Οι Κυβερνήσεις του Κωνσταντίνου Καραμανλή μετά την μεταπολίτευση του 1974, ακολούθησαν μια πολιτική αφ' ενός μεν αποτροπής του πολέμου και ενισχύσεως της ελληνικής άμυνας , αφ' ετέρου δε της προσεγγίσεως με την Τουρκία για την αντιμετώπιση των σοβαρών ζητημάτων –εναέριος χώρος, υφαλοκρηπίδα κ.ά.- που «προβάλλονται» από την άλλη πλευρά και χωρίζουν τις δύο χώρες, και ιδιαίτερα στο ζήτημα της υφαλοκρηπίδος του Αιγαίου. Για τα θέματα αυτά ο Κων.Καραμανλής είχε συνάντηση με τον Τούρκο ομόλογό του Σουλεϊμάν Ντεμιρέλ στις Βρυξέλλες τον Μάιο του 1975. Στο δε ανακοινωθέν που εκδόθηκε μετά την συνάντηση τους αναφέροντο συγκεκριμένα και τα εξής : «τα προβλήματα πρέπει να επιλυθούν ειρηνικώς μέσω διαπραγματεύσεων και όσον αφορά στο θέμα της υφαλοκρηπίδος του Αιγαίου, μέσω του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης».

Για τις αυθαίρετες πράξεις της Τουρκίας , δηλ. του προδιορισμού περιοχών εντός της ελληνικής υφαλοκρηπίδος του Αιγαίου και της παραχωρήσεως στην τουρκική Εταιρία Πετρελαίων αδειών ερεύνης και εκμεταλλεύσεως των κοιτασμάτων πετρελαίου , η Ελληνική Κυβέρνηση , την 10/8/1976 προσέφυγε στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, ζητώντας ταυτόχρονα όπως, μέχρις εκδόσεως της τελικής αποφάσεως του Δικαστηρίου, τα δύο μέρη απόσχουν από κάθε δραστηριότητα ερεύνης εντός της περιοχής της διεκδικούμενης από την Τουρκία υφαλοκρηπίδος. Η Τουρκία από την

πλευρά της, στις υποβληθείσες στο Δικαστήριο παρατηρήσεις της – οι οποίες περιλαμβάνονται στην εκδοθείσα την 11/9/1976 προσωρινή απόφαση του Δικαστηρίου- καμία απολύτως τροποποίηση δεν κατέθεσε ως προς τα όρια της διεκδικούμενης υπ' αυτής υφαλοκρηπίδος, παρά μόνον τον δημοσιευθέντα στην τούρκικη εφημερίδα στις κυβερνήσεως χάρτη της 1/11/1973. Συνεπώς τα έσχατα όρια της διεκδικούμενης υφαλοκρηπίδος ήταν προσδιορισμένα και παρέμειναν έκτοτε ως εξαρχής ετέθησαν.

Την 11/11/1976 , δηλαδή δύο μόλις μήνες από την προσωρινή απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, σε συνάντηση του Κων. Καραμανλή με τον τούρκο ομολογό του Μπ. Ετσεβίτ, αυτή την φορά , στην Βέρνη , υπεγράφη Πρωτόκολλο μεταξύ των δύο χωρών που καθόριζε το πλαίσιο, τις αρχές και τους κανόνες διεξαγωγής των συνομιλιών προς εξεύρεση λύσεως επί των προβαλλομένων διεκδικήσεων στην υφαλοκρηπίδα του Αιγαίου. Είναι δε φανερό ότι τα όρια του όποιου καταληκτικού τμήματος , σε καμιά περίπτωση δεν μπορούσαν να εκτείνονται πέραν των εμφανιζομένων ως μεγίστων ορίων των τουρκικών διεκδικήσεων. Ήτοι, όπως αυτά αποτυπώνονται στον προαναφερόμενο χάρτη της εφημερίδος της τουρκικής κυβερνήσεως της 1/11/1973 και όπως ακριβώς είχαν κατατεθεί στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης , στο οποίο προσέφυγε η Ελλάδα.

Το άρθρο 6, του Πρωτοκόλλου της Βέρνης , αναφέρει : «Τα δύο Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση όπως απόσχουν πάσης πρωτοβουλίας ή πράξεως σχετικής προς την υφαλοκρηπίδα του Αιγαίου, η οποία θα ηδύνατο να παρενοχλήσει την διαπραγμάτευση». Είναι δε σαφές ότι τούτο αφορούσε στην διεκδικούμενη υπό της Τουρκίας περιοχή, όπως απεικονίζεται στον προαναφερθέντα χάρτη και σε καμιά περίπτωση ολόκληρη την υφαλοκρηπίδα του Αιγαίου. Τα αντιθέτως υποστηριχθέντα από την τότε Κυβέρνηση, μετά την μεγάλη εθνική υποχώρηση του Μαρτίου του 1987 για «ΜΗ έρευνες» σε ολόκληρη την υφαλοκρηπίδα του Αιγαίου , είναι σοφίσματα για την παραπληροφόρηση του ελληνικού Λαού και την συγκάλυψη των ολεθρίων λαθών που έγιναν.

Σημειώνεται ακόμη, προς επίρρωση τούτου, ότι ουδέποτε στο παρελθόν η Τουρκία – από το 1976, υπογραφής του Πρωτοκόλλου της Βέρνης, μέχρι τον Μάρτιο του 1987- είχε προβάλει διεκδικήσεις στην ελληνική υφαλοκρηπίδα την ευρισκόμενη δυτικότερα του 25^{ου} μεσημβρινού . Αδιάμφευστη απόδειξη τούτου είναι το γεγονός ότι επί κυβερνήσεων Κων. Καραμανλή και Γ.Ράλλη , μέχρι το 1981- και ενώ διαρκούσε ο διάλογος με τους Τούρκους – δόθηκαν άδειες και πραγματοποιήθηκαν έρευνες για πετρέλαια τόσο ανατολικά της Θάσου όσο και εντός του Θερμαϊκού κόλπου, εκτός των χωρικών μας υδάτων, χωρίς να υπάρξει πρόβλημα ή διαμαρτυρία εκ μέρους της Τουρκίας. Κι αυτό, φυσικά , διότι οι έρευνες έγιναν στο τμήμα εκείνο της ελληνικής υφαλοκρηπίδος, δηλαδή δυτικότερα του 25^{ου} Μεσημβρινού, στο οποίο ουδέποτε πρόβαλαν διεκδικήσεις οι Τούρκοι και ουδέποτε αμφισβητήθηκε από κανένα η άσκηση του κυριαρχικού μας δικαιώματος των ερευνών στο τμήμα αυτό της υφαλοκρηπίδος του Αιγαίου.

Αυτά , λοιπόν , ίσχυαν για την ελληνική υφαλοκρηπίδα του Αιγαίου, μέχρι την κρίση του Μαρτίου του 1987. Στην συνέχεια θα παρακολουθήσουμε τους άστοχους χειρισμούς και τις υποχωρήσεις που έγιναν από την τότε Κυβέρνηση , σε βάρος των εθνικών μας συμφερόντων, τόσο κατά την λήξη αυτής της κρίσεως όταν υποθηκεύτηκαν, άνευ λόγου και αιτίας, τα κυριαρχικά μας δικαιώματα για έρευνες στο σύνολο της υφαλοκρηπίδος του Αιγαίου, όσο και στην συνάντηση , τον Ιανουάριο του 1988, των Παπανδρέου- Οζάλ στο Νταβός , όταν μείζονα εθνικά μας θέματα, όπως το Κυπριακό , οι αγνοούμενοι κ.α «μπήκανε στο ράφι», κατά την δήλωση του τότε Πρωθυπουργού . Αλλά και στην υπογραφή, στην Αθήνα την 27/5/1988, του «λεοντείου» Μνημονίου Παπούλια – Γιλμάζ.

Η ανυπαρξία πλαισίου αρχών και κανόνων για την διεξαγωγή του διαλόγου, η προχειρότητα και ο ερασιτεχνισμός στην αντιμετώπιση ουσιαστικών θεμάτων στα επίσημα κείμενα των συναντήσεων, στρουθοκαμηλισμός στην αντιμετώπιση των κυρίων αιτιών δημιουργίας εντάσεων, προβληματίζουν ιδιαίτερα και δημιουργούν έκτοτε εύλογες ανησυχίες. Η απουσία αναφοράς στον αμοιβαίο σεβασμό π.χ. στο κοινό

ανακοινωθέν του Νταβός, επέτρεψε στον τούρκο πρωθυπουργό να προβεί στις μειωτικές για το κύρος της χώρας μας δηλώσεις, ότι «οι Ε/Τ συνομιλίες θα εισέλθουν σε ουσιαστική φάση μετά τις προσεχείς βουλευτικές εκλογές στην Ελλάδα». Εννοούσε, φυσικά, τις εκλογές του 1989. Θα σημειώσουμε για όσους δεν το ενθυμούνται ότι παρόμοια προβλήματα είχαν αποφευχθεί τελείως κατά την διάρκεια των μακρών διαπραγματεύσεων για την υφαλοκρηπίδα του Αιγαίου, όταν το πρωτόκολλο της Βέρνης δέσμευε τις δύο πλευρές με συγκεκριμένη διατύπωση στο άρθρο 7 που ανέφερε ότι : «Τα δύο Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση όπως, καθόσον αφορά στις διμερείς των σχέσεις, απόσχουν πάσης πρωτοβουλίας ή πράξεως, η οποία θα έτεινε να μειώσει το κύρος του ετέρου». Επίσης σημειώνουμε ότι στο ίδιο Πρωτόκολλο, της Βέρνης, στο άρθρο 3, αναφέρετο ότι : «Τα δύο Μέρη διατηρούν τις θέσεις των όσον αφορά στην οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδος». Εάν ανάλογες διατυπώσεις, για τον εθνικό εναέριο χώρο, είχαν περιληφθεί στο Μνημόνιο Παπούλια - Γιλμάζ, είναι βέβαιο ότι θα είχαν αποτραπεί οι γνωστές δηλώσεις του τούρκου ΥΠΕΞ Γιλμάζ για το νομικό καθεστώς του Αιγαίου μετά την επιστροφή του στην Άγκυρα από την Αθήνα, όπου δήλωσε : «Βάλαμε, νομικά, πόδι στο Αιγαίο».

Ο ερασιτεχνισμός και η επιπολαιότητα στον χειρισμό των εθνικών μας θεμάτων είναι πράγματα απαράδεκτα και αδιανόητα να συμβαίνουν. Ο διάλογος και οι οποιεσδήποτε συμφωνίες με την Τουρκία έχουν έννοια και θα συμβάλλουν πράγματι στην εξομάλυνση των σχέσεων μόνο όταν διασφαλίζονται τα εθνικά μας συμφέροντα και έχουν ως βάση το Διεθνές Δίκαιο και τις ισχύουσες Διεθνείς Συμφωνίες. Σε διαφορετική περίπτωση αναπαράγουν σημεία τριβής και επαυξάνουν αντί να μειώνουν τους κινδύνους κρίσεων.

Το Μνημόνιο Παπούλια – Γιλμάζ, την πολιτική ευθύνη του οποίου ανέλαβε ο ίδιος ο τότε Πρωθυπουργός με το κοινό ανακοινωθέν της συναντήσεώς του με τον τούρκο Πρωθυπουργό Οζάλ στην Αθήνα, στις 13-5/6/1988, αναφέρει ειδικότερα, στην πρώτη παράγραφο, ότι : «Τα δύο Μέρη αναγνωρίζουν την υποχρέωση σεβασμού της κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας αμφοτέρων καθώς και το δικαίωμα χρήσεως της ανοικτής

θάλασσας και του διεθνούς εναερίου χώρου του Αιγαίου». Κανένας δηλαδή λόγος ή αναφορά για τον «σεβασμό των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων» στον χώρο αυτό. Η παράλειψη όμως αναφοράς στα κυριαρχικά δικαιώματα αποτελεί μείζον θέμα στην προκειμένη περίπτωση για την ελληνική πλευρά. Τούτο δε διότι αφ' ενός μεν αποδυναμώνεται η θέση μας στο θέμα του εθνικού εναερίου χώρου, η επέκταση του οποίου στα 10 ν.μ. το 1931 έγινε κατ' άσκηση κυριαρχικού μας δικαιώματος που απορρέει από το Διεθνές Δίκαιο, αφ' ετέρου δε προσβάλλεται η εθνική μας υπόσταση και αμφισβητείται η εθνική μας κυριαρχία με την έμμεση επιβολή απαγορεύσεων από τρίτη χώρα στην άσκηση αυτών, οποτεδήποτε το εθνικό συμφέρον επιβάλλει τούτο στο μέλλον π.χ. επέκταση των χωρικών υδάτων στα 12 ν.μ.

Η «έντεχνη» τέλος αναφορά και άμεση σύνδεση του δικαιώματος χρήσεως της ανοικτής θαλάσσης του Αιγαίου αφ' ενός και του δικαιώματος χρήσεως του διεθνούς εναερίου χώρου του Αιγαίου αφ' ετέρου, θέτει σαφώς υπό αμφισβήτηση τα όρια του εθνικού μας εναερίου χώρου των 10 ν.μ., τα οποία εμμέσως τείνει να περιορίσει στα όρια των χωρικών μας υδάτων, στα 6 ν.μ. Δεν ήταν συνεπώς χωρίς βάση οι πανηγυρισμοί του τούρκου ΥΠΕΞ Γιλμάζ όταν, επιστρέφοντας στην Άγκυρα μετά την συνάντηση των Αθηνών και την υπογραφή του Μνημονίου Παπούλια – Γιλμάζ την 27/5/1988, δήλωνε ότι με το Μνημόνιο που είχε στα χέρια του : «Η Τουρκία βάζει και νομικά πλέον πόδι στο Αιγαίο». Είναι δε απορίας άξιον, πως η ελληνική αντιπροσωπεία δεν αντελήφθη τα επικίνδυνα εκείνα σημεία και δεν αρνήθηκε να υπογραφεί το κείμενο αυτό.

Μεγάλη απορία δημιουργεί επίσης το γεγονός ότι στο Μνημόνιο Παπούλια – Γιλμάζ, το οποίο αναφέρεται σε «μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης»- κατά την κυβερνητική παραπλανητική φρασεολογία- δεν γίνεται κανένας λόγος για τις αιφνιδιαστικές και χωρίς Σχέδιο Πτήσεως τουρκικές διεισδύσεις στο Αιγαίο. Δεν υπάρχει βέβαια καμία αμφιβολία ότι η «εμπιστοσύνη» πλήττεται κυρίως, αν όχι αποκλειστικώς, από τις αιφνιδιαστικές αυτές διεισδύσεις στο FIR Αθηνών, ανεξαρτήτως εάν συνοδεύονται ή όχι από παραβιάσεις του εθνικού μας εναερίου χώρου, για τις

οποίες ως γνωστόν αναγκαζόμαστε να θέτουμε σε επιφυλακή την πολεμική μας Αεροπορία και να αναχαιτίζουμε τα αγνώστου ταυτότητας ίχνη που εισέρχονται στο FIR Αθηνών όπου, επί πλέον του ελέγχου της εναερίου κυκλοφορίας στο πλαίσιο του ICAO, ασκούμε και το κυριαρχικό μας δικαίωμα της αμύνης.

Εάν υπήρχε ειλικρινής διάθεση εκ μέρους της Τουρκίας για την οικοδόμηση μέτρων εμπιστοσύνης, θα έπρεπε εμείς να απαιτήσουμε και η Τουρκία να αποδεχθεί την συμμόρφωση της προς τα προβλεπόμενα από τους διεθνείς κανόνες και κανονισμούς (υποβολή Σχεδίων Πτήσεως), όπως άλλωστε αποδεχόταν και έπραττε μέχρι το 1974. Τούτο θα εξαφάνιζε την κυρία αιτία δημιουργίας εντάσεων μεταξύ των δύο χωρών, ενώ θα έδινε στο κείμενο της συμφωνίας ουσιαστικό νόημα για τον επιδιωκόμενο σκοπό, ήτοι της οικοδομήσεως μέτρων εμπιστοσύνης. Το πλέον δηλαδή ζωτικό θέμα στην οικοδόμηση της εμπιστοσύνης, δεν περιελήφθη στο Μνημόνιο. Ούτε ως ειδική κατηγορία, όπως συμβαίνει με τις ασκήσεις που απαιτούν την έκδοση NOTAM (παρ.3 του Μνημονίου), ούτε υπό την μορφή γενικής αρχής στην παράγρ.1 στην οποία, ενώ αναφέρεται το «δικαίωμα χρήσης της ανοικτής θάλασσας και του διεθνούς εναερίου χώρου του Αιγαίου», ουδαμού μνημονεύεται ο τρόπος με τον οποίο θα γίνεται η χρήση, δηλαδή «σύμφωνα με τους διεθνείς κανονισμούς, κανόνες και διαδικασίες».

Πέραν τούτου, με την αναφορά στις παραγρ. 2 και 3 του Μνημονίου των άλλων κατηγοριών τουρκικών στρατιωτικών δραστηριοτήτων στο Αιγαίο (π.χ. έκδοση NOTAM), η ελληνική πλευρά φέρεται ότι αναγνωρίζει έμμεσα ότι οι λοιπές μη συμπεριλαμβανόμενες στο κείμενο δραστηριότητες, δηλαδή οι διεισδύσεις των τουρκικών α/φών στο FIR Αθηνών χωρίς προηγούμενη υποβολή Σχεδίου Πτήσεως, διεξάγονται κανονικά και δεν δημιουργούν προβλήματα στις σχέσεις των δύο χωρών.

Το πόσο επικίνδυνο ήταν και παραμένει το Μνημόνιο αυτό της 27^{ης} Μαΐου 1988, εξ αιτίας βεβαίως της ελληνικής «προχειρότητας» και ενδοτικότητας στην κατάρτιση του, φάνηκε αμέσως και πριν ακόμη στεγνώσει η μελάνη της υπογραφής. Δύο μόλις μήνες μετά την υπογραφή, συγκεκριμένα

την 30/7/1988, η Τουρκία μας κατηγορήσε ότι παραβιάζουμε το Μνημόνιο με την διεξαγωγή αεροναυτικών ασκήσεων στην ευρύτερη περιοχή του Αιγαίου, η οποία εντάσσεται, κατά την γνώμη τους, στις «αμφισβητούμενες περιοχές». Δηλαδή οι μέχρι το 1987 αδιαμφισβήτητες περιοχές του Αιγαίου, οι δυτικότερα του 25^{ου} μεσημβρινού, όπου ασκούσαμε αναντίρρητα τα κυριαρχικά μας δικαιώματα ως χώρα, μετά τους «άστοχους πολιτικο-διπλωματικούς χειρισμούς των τότε Κυβερνήσεων, «μετετράπησαν» από την Τουρκία σε οιονεί «απαγορευμένες περιοχές για τη διεξαγωγή ελληνικών αεροναυτικών ασκήσεων». Φυσικά δεν είναι δύσκολο να φαντασθεί κανείς σε τι είδους εμπλοκές και περιπέτειες μπορεί να οδηγήσουν αυτές οι προκλήσεις και αντιλήψεις.

Από τις παραπάνω επισημάνσεις είναι φανερό ότι ο ελληνοτουρκικός διάλογος για το Αιγαίο πάσχει εξαρχής από τους επιπόλαιους και ατυχείς χειρισμούς των τότε Κυβερνήσεων. Βελτίωση της καταστάσεως δυστυχώς δεν επετεύχθη ούτε στις μετέπειτα συναντήσεις κατά τις οποίες στην πορεία των συζητήσεων ήλεγχε απολύτως η τουρκική πλευρά, εκμεταλλευόμενη το έλλειμμα αρχών και κανόνων διεξαγωγής των συνομιλιών, γεγονός που τους επέτρεπε κάθε φορά να προωθούν τις θέσεις τους με ασάφειες και αοριστίες, τις οποίες επικαλούνται στην συνέχεια ως συμφωνίες που τάχα τις παραβιάζει η ελληνική πλευρά. Όσον αφορά στην ελληνική στάση κατά τις συζητήσεις του Μνημονίου Παπούλια – Γιλμάζ, φαίνεται ότι οι τότε κρατούντες – διακατεχόμενοι ίσως και από συμπλέγματα ενοχής για την μεγίστη εθνική υποχώρηση του Μαρτίου 1987, για «ΜΗ έρευνες» σε ολόκληρη την υφαλοκρηπίδα του Αιγαίου, εκτός των χωρικών μας υδάτων – βιαζόντουσαν να καταλήξουν σε Συμφωνία, ώστε να την χρησιμοποιήσουν, πέραν και της οποιαδήποτε άλλης κομματικής εκμεταλλεύσεως, στην συγκάλυψη του ολέθριου εκείνου σφάλματός τους.

Κατόπιν των ανωτέρω λεπτομερώς εκτεθέντων, καταλήγουμε συμπερασματικά και προτείνω τα ακόλουθα :

- Να οχυρωθούν και να εξοπλισθούν τα νησιά του Αιγαίου Πελάγους με αμυντική και επιθετική δομή, ανταποκρινόμενη στα πραγματικά σημερινά δεδομένα.
- Να μελετηθεί προσεκτικά και η πατρίδα μας να επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα , σε δώδεκα (12) ναυτικά μίλια.
- Να εφαρμοστούν με αντικειμενικότητα , αμεροληψία και αυστηρή ουδετερότητα οι διατάξεις οι οποίες διέπουν την Νέα Σύμβαση για το Δίκαιο της Θαλάσσης.
- Σε καμία περίπτωση, η Ελλάδα να μην δεχθεί οποιαδήποτε παρανοϊκή αξίωση ή απαίτηση της Τουρκίας, η οποία προσκρούει στις προαναφερόμενες διατάξεις των Συνθηκών η Συμβάσεων , και τέλος.
- Καθίσταται επιτακτική και απόλυτα ανελαστική η εφαρμογή ειδικού προγράμματος αποκεντρώσεως, για τα Ελληνικά Νησιά τα οποία εγκαταλείπονται συνεχώς, να θεσμοθετηθούν και θεσπισθούν κίνητρα για την ανάπτυξη των νησιών μας, ώστε να γέμουν ανθρωπίνης ζωής επ'αυτών και να αυξηθεί έτσι ο πληθυσμός τούτων, που θεμελιώνουν το δικαίωμα της Υφαλοκρηπίδος.